

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. rugsėjo 24 d. Nr. 21RE2-207 (AG2-180/13-2024)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Evaldo Ambrozaičio, Lauros Bernikienės ir Ingos Drąsutavičienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja),

2024 m. rugsėjo 23 d. Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X.Y. patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, trečiajam suinteresuotam asmeniui Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus skyriui dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. liepos 15 d. sprendimo Nr. SS-1652 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2024 m. rugpjūčio 28 d. priimtas nagrinėti pareiškėjo X.Y. patikslintas skundas (skundo papildymas, b. l. 20) atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra) ir trečiajam suinteresuotam asmeniui Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus skyriui (toliau – ir VSDFV Vilniaus skyrius). Skundu (b. l. 1) prašoma:

1) panaikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. liepos 15 d. sprendimą Nr. SS-1652 (toliau – ir Sprendimas);

2) palikti galioti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Tarnyba) (*pastaba*, įstaigos pavadinimas iki 2023 m. gruodžio 31 d.) Klaipėdos I teritorinio skyriaus (toliau – ir Teritorinis skyrius) 2023 m. gruodžio 27 d. sprendimą Nr. STS-8484 (*pastaba*, tikslus sprendimo Nr. STS-8487, toliau – ir Teritorinio skyriaus sprendimas) dėl 55 proc. darbingumo.

Skunde pareiškėjas paaiškina, jog Tarnybos Teritorinio skyriaus sprendimu pareiškėjui nustatytas 55 proc. darbingumo lygis nuo 2023 m. spalio 27 d. iki 2025 m. spalio 26 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus skyrius apskundė Teritorinio skyriaus sprendimą ir Tarnyba nusprendė atlikti pakartotinį pareiškėjo darbingumo vertinimą. Pažymi, kad pakartotinis vertinimas Agentūros Sprendimų kontrolės skyriuje baigtas 2024 m. liepos 15 d.

Patikslintame skunde pareiškėjas nurodo, jog nesutinka su Sprendimu, nes atliekant pakartotinį vertinimą nesiremta 2023 m. lapkričio 23 d. siuntimu Nr. E027 ir kituose Tarnybos pateiktuose medicininiuose dokumentuose nurodytomis diagnozėmis bei pareiškėjo gebėjimais dalyvauti veikloje, kurie su kiekvienu mėnesiu silpsta, o ne gerėja. Teigia, kad yra reikalinga pagalbinė priemonė vaikščiojimui (lazda arba ramentas). Dėl nurodytų priežasčių nesutinka su 80 proc. darbingumo lygiu.

Komisijoje 2024 m. rugsėjo 3 d. gautas atsakovės Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsiliepimas (b. l. 38 – 40), kuriuo atsakovė prašo pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime atsakovė nurodo, jog pareiškėjo darbingumo lygis buvo vertinamas 2023 m. lapkričio 27 d. – 2023 m. gruodžio 27 d. Tarnybos Klaipėdos I teritoriniame skyriuje, kuris asmeniui nustatė 55 proc. darbingumo lygį dėl priežasties „ligos arba būklės“ nuo 2023 m. spalio 27 d. iki 2025 m. lapkričio 26 d.

Paaškina, jog VSDFV Vilniaus skyrius kreipėsi į Agentūros direktorių dėl pakartotinio pareiškėjo darbingumo lygio vertinimo. Teigia, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymu (toliau – ir ANTAPI), veikdamas pagal Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-340 „Dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, Sprendimų kontrolės skyriaus nuostatus, patvirtintus Neįgalųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2023 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. V-76 „Dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skyrių nuostatų patvirtinimo“ (toliau – ir Nuostatai) 1.2 papunkčiu, ir Agentūros direktoriaus 2024 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. V-8 „Dėl įgaliojimų suteikimo Sprendimų kontrolės skyriaus vedėjui ir vyresniajam patarėjui“ suteiktus įgaliojimus, išsamiai išnaginėjęs asmens darbingumo lygio nustatymo byloje esančius medicininius dokumentus, 2024 m. liepos 15 d. priėmė sprendimą Nr. SS-1652, kuriuo pakeitė 2023 m. gruodžio 27 d. Teritorinio skyriaus priimtą sprendimą Nr. STS-8487 ir asmeniui nustatė 80 proc. darbingumo lygį nuo 2024 m. liepos 15 d.

Atsakovė pažymi Nuostatų 6.2 papunktį ir daro išvadą, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius atlieka tik pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą, pirminis dalyvumo lygio vertinimas į Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus kompetenciją neįeina. Paaškina, jog kadangi pareiškėjui dalyvumo lygis nebuvo nustatytas, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius šių funkcijų atlikti negali. Todėl, kaip ir 2024 m. liepos 15 d. sprendime Nr. SS-1652, pažymi, kad pasikeitus asmens sveikatos būklei, ar pageidaujant, kad dalyvumo lygis būtų nustatytas nauja tvarka, asmuo turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą ir medicininių dokumentų parengimo, kurie turėtų būti pateikti Agentūros teritoriniam skyriui dėl pirminio dalyvumo lygio vertinimo. Nurodo, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius atliko pakartotinį pareiškėjo darbingumo lygio vertinimą pagal teisinį reglamentavimą galiojusį iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Paaškina, kad darbingumo lygis, minėtu laikotarpiu buvo vertinamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 patvirtintu Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašu (toliau – ir Kriterijų aprašas), jo 1 ir 2 priedais ir Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašu (toliau – ir Tvarkos aprašas) (aktuali redakcija iki 2023 m. gruodžio 31 d.).

Vadovaujantis Kriterijų aprašo 3 punktu, asmens darbingumo lygis nustatomas įvertinus medicininius, t. y. asmens bazinį darbingumą, ir asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti kriterijus. Medicininiai kriterijai, t. y. bazinis darbingumas, vadovaujantis Kriterijų aprašo 4 punktu, vertinami atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę ir į visas jo darbingumui įtaką darančias ligas, traumas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo funkcijų sutrikimus.

Atsakovė paaškina, jog remdamasis byloje esančiais duomenimis, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius pakeitė Teritorinio skyriaus priimtą sprendimą: skirtingai nei Teritoriniame skyriuje, dėl stuburo patologijos taikytas Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 14.2 papunktis (vertinamas 80 proc. bazinio darbingumo lygio verte), kadangi pakartotinėse neurochirurgo konsultacijose nurodoma (*duomenys neskelbtini*), jėga 4 balai, (*duomenys neskelbtini*)– 3 balai bei (*duomenys neskelbtini*) pagal (*duomenys neskelbtini*). Antri metai po (*duomenys neskelbtini*). Rekomenduojamos tolesnės reabilitacinės procedūros. Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 14.3 papunktis, negalėjo būti taikomas, kadangi šio papunkčio dispozicijoje nurodoma, kad asmeniui turi

būti nustatyta bent vienos visos galūnės raumenų jėga – 3 balai. Pritaikius asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyno (toliau – ir Klausimynas) koeficientą 1, nustatytas 80 proc. darbingumo lygis ($DL = 80 \text{ proc.} \times 1$).

Nurodo, jog pareiškėjo darbingumo lygis, vertinimo metu negalėjo būti įvertintas mažesnėmis procentinėmis išraiškomis, nes anksčiau minėti sveikatos funkciniai sutrikimai yra vertinami vadovaujantis Kriterijų aprašo 1 priedo punktais, kurie yra įvertinti konkrečiomis bazinio darbingumo lygio vertėmis ir kurios negali būti koreguojamos ar kitaip keičiamos. Agentūra, nustatydamą darbingumo lygį, vertina ne atskiras ligas, užšifruotas tam tikrais Tarptautinio ligų klasifikatoriaus – 10 Australijos modifikacijos (toliau – ir TLK-10-AM) kodais, ir nustato ne sveikatos, o darbingumo lygį, kuriam iš esmės įtaką daro ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o dėl jų kilę nustatyti funkciniai sutrikimai, dėl kurių masto ir yra nustatomas didesnis ar mažesnis darbingumo lygis.

Pažymi, kad Tvarkos aprašo 8 punktas nustato, kad asmuo darbingumo lygiui nustatyti siunčiamas tik po to, kai yra išnaudotos visos galimos gydymo ir (ar) reabilitacijos priemonės ir išlieka organizmo funkcijų sutrikimų, t. y. asmenį gydantis gydytojas, nustatęs diagnozę ir atsižvelgęs į tai, kad po taikyto gydymo ir (ar) medicininės reabilitacijos išlieka organizmo funkcijų sutrikimų, kurie yra patvirtinti instrumentiniais, klinikiniais laboratoriniais ir (ar) kitais tyrimais, parengia ir įteikia asmeniui, be kita ko, asmens prašymą dėl siuntimo į Agentūrą, užpildytą siuntimą į Agentūrą, medicininių tyrimų išrašus, pavirtinančius ligos sunkumą ir diagnozę ir kt. Agentūra, vertindama asmens darbingumo lygį, vadovaujasi gydymo įstaigos pateiktu siuntimu, prie jo pridėtais mediciniais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą. Gydantis gydytojas atsakingas už siuntimo į Agentūrą informacijos teisingumą, o už pateiktas konsultacijas – jas surašę gydytojai specialistai.

Atsakovė teigia, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyriuje, atliekant Teritorinio skyriaus priimto sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimą, Klausimynas pakartotinai pildytas nebuvo, kadangi įvertinus mediciniais dokumentais patvirtintus asmens funkcinis sutrikimus, nekilo abejonių dėl Teritorinio skyriaus užpildyto Klausimyno pagrįstumo.

Pažymi, jog Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatyme (aktuali redakcija iki 2023 m. gruodžio 31 d.) nėra įtvirtinta, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, nagrinėdamas skundus dėl darbingumo lygio nustatymo, būtų įpareigojamas privalomai kviesti skundą padavusį asmenį (ar kitaip kontaktuoti – *Agentūros komentaras*). Nurodo Tvarkos aprašo 38¹ punktą. Šiuo atveju nėra nustatyta aplinkybių, dėl kurių pareiškėjo darbingumo lygio pakartotinio vertinimo metu pareiškėjo dalyvavimas būtų buvęs būtinas (žr. 2019 m. sausio 30 d. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) nutartį administracinėje byloje Nr. eA-27-822/2019).

Atsakovė taip pat pažymi, kad individualių administracinių aktų teisėtumo bylose pareiškėjas savo reikalavime turi aiškiai nurodyti konkrečius teisės akto straipsnius (jų dalis) ar punktus, kurie, priimant ginčijamą sprendimą, buvo pažeisti ar netinkamai taikyti. Be to, skunde turi būti nurodomi aiškūs ir nuoseklūs teisiniai motyvai, pagrindžiantys pareiškėjo abejonę dėl kiekvieno konkrečiai nurodyto ginčijamo teisės akto (jo dalies) straipsnio (jo dalies) ar punkto, kurio atitiktimi konkrečiai nurodytoms teisinio reguliavimo nuostatoms ar teisės principams pareiškėjas abejoja. Argumentuoja, jog pareiškėjas savo reikalavimą grindžia išimtinai subjektyviu teisės aktų ir medicininių dokumentų vertinimu, todėl pareiškėjas, argumentuodamas tai, kad jam netinkamai nustatytas darbingumo lygis, nesiremia teisės normų nuostatomis, nepateikia jokių įrodymų, pagrindžiančių šio reikalavimo teisėtumą ir pagrįstumą, todėl pareiškėjo argumentai, kad jam netinkamai buvo nustatytas 80 proc. darbingumo lygis nelaikytinas teisiškai reikšmingu ir skundas atmestinas.

Atsakovė taip pat prašo užtikrinti visų prie bylos pridėtų dokumentų neviešinimą ir leisti susipažinti tik proceso šalims ar jų teisėtiems atstovams.

Komisijoje 2024 m. rugsėjo 10 d. gautas trečiojo suinteresuoto asmens Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus skyriaus atsiliepimas (b. l. 80 – 83), kuriuo prašoma pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

VSDFFV Vilniaus skyrius atsiliepime paaiškina, kad socialinio draudimo pensijos skiriamos ir mokamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymu (toliau – ir Pensijų įstatymas) ir Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatais (toliau – ir Pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatai), patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1156.

Pažymi, jog Tarnyba 2022 m. spalio 31 d. darbingumo lygio vertinimu laikotarpiu nuo 2022 m. spalio 27 d. iki 2023 m. spalio 26 d. pareiškėjui nustatė 55 procentų darbingumo lygį. VSDFFV Vilniaus skyriuje 2022 m. lapkričio 22 d. sprendimu Nr. (10.3E) VPE_SP1E-126362 pareiškėjui buvo paskirta socialinio draudimo netekto darbingumo pensija.

Nurodo, jog Tarnybos Klaipėdos I teritorinis skyrius 2023 m. gruodžio 27 d. pakartotiniu darbingumo lygio vertinimu pareiškėjui nuo 2023 m. lapkričio 27 d. iki 2025 m. lapkričio 26 d. nustatė 55 procentų darbingumo lygį, todėl VSDFFV Vilniaus skyriaus 2024 m. sausio 2 d. sprendimu Nr. (10.3E) VPE_SP1E-63 pareiškėjui buvo pratęstas socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos mokėjimas.

Paaiškina, jog VSDFFV Vilniaus skyriuje atlikus pareiškėjo medicinos dokumentų patikrinimą, kilo abejonių dėl jam nustatyto darbingumo lygio pagrįstumo, todėl 2024 m. vasario 7 d. raštu Nr. (9.1E) DV_S-9804 VSDFFV Vilniaus skyrius kreipėsi į Agentūrą dėl pareiškėjo 2023 m. gruodžio 27 d. darbingumo lygio vertinimo dokumentų kopijų, kurių pagrindu pareiškėjui buvo nustatytas 55 procentų darbingumo lygis, pateikimo. Minėtus dokumentus Agentūra VSDFFV Vilniaus skyriui pateikė 2024 m. kovo 3 d.

Paaiškina, jog patikrinus turimus pareiškėjo medicinos dokumentus ir Agentūros pateiktus dokumentus, buvo nustatyta, kad pareiškėjui 2023 m. gruodžio 27 d. nustatytas 55 procentų darbingumo lygis neatitinka Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 14.3 papunkčio kriterijų.

Nurodo, jog nustatčius, kad pareiškėjui nustatytas 55 procentų darbingumo lygis neatitinka Kriterijų aprašo 1 priedo I skyriaus 14.3 papunkčio kriterijų, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos ministro 2005-03-21 įsakymu Nr. A1-78/V-179 patvirtinto Dalyvumo lygio nustatymo tvarkos aprašo (toliau – Dalyvumo lygio nustatymo tvarkos aprašas, redakcija nuo 2024 m. sausio 1 d.) 57.2 punktu, 2024 m. kovo 13 d. raštu Nr. (9.1E) DV_S-19297) kreipėsi į Agentūros direktorių dėl pakartotinio pareiškėjui nustatyto darbingumo lygio vertinimo. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, pakartotinai vertindamas pareiškėjo darbingumo lygį, vadovavosi Kriterijų aprašu, jo 1 ir 2 priedais ir Kriterijų tvarkos aprašu.

Pažymi, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius pareiškėjo darbingumo lygio vertinimą atliko remiantis byloje esančiais duomenimis, asmens sveikatos duomenimis, įkeltais į Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos paciento kortelę, 2023 m. lapkričio 27 d. rotacijos būdu Tarnybos Vilniaus V teritorinio skyriaus vertintojams paties pareiškėjo suteikta informacija apie jo gebėjimą dalyvauti kasdieniniame gyvenime (įvertintas Klausimynas).

Argumentuoja, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, objektyviai ir visapusiškai išnagrinėjęs surinktų medicinos dokumentų visumą, atliko 2023 m. lapkričio 21 d. siuntime į Tarnybą pagrindinėje diagnozėje ir gretutinėje diagnozėje nurodytų ligų pagal TLK –10 AM kodus vertinimą, pagrįstai priėmė Sprendimą, kuriuo pakeitė Teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio 27 d. priimtą sprendimą ir pareiškėjui nuo 2024 m. liepos 15 d. nustatė 80 procentų darbingumo lygį, todėl naikinti ginčijamo Sprendimo nėra teisinio pagrindo.

Pažymi, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyriui nuo 2024 m. liepos 15 d. nustatčius pareiškėjui 80 procentų darbingumo lygį, VSDFFV Vilniaus skyriaus 2024 m. liepos 22 d. sprendimu Nr. (10.3E) VPE_SP2E-19137 pareiškėjui netekto darbingumo pensijos mokėjimas buvo nutrauktas.

Patikslintas skundas tenkintinas iš dalies.

Byloje kilo ginčas dėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. liepos 15 d. sprendimo Nr. SS-1652 „Dėl X.Y. dalyvumo lygio“, kuriuo pakeistas Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (*pastaba*, įstaigos pavadinimas iki 2023 m. gruodžio 31 d.) Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio

27 d. sprendimas STS-8487 „Dėl darbingumo lygio“ ir pareiškėjui nustatytas 80 procentų darbingumo lygis, teisėtumo ir Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio 27 d. sprendimo STS-8487 „Dėl darbingumo lygio“ palikimo galioti pagrįstumo.

VĮ „Šeškinės poliklinika“ 2023 m. lapkričio 21 d. siuntime į NDNT (pasirašytas vidaus ligų gydytojo X.Y. 2023 m. lapkričio 21 d., minėta, toliau – ir Siuntimas, b. l. 41 – 42) nurodytos diagnozės: pagrindinė diagnozė – (*duomenys neskelbtini*); susijusios diagnozės – (*duomenys neskelbtini*).

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas 2023 m. lapkričio 27 d. prašymu nustatyti negalia kreipėsi į NDNT, prašydamas nustatyti darbingumo lygį (NDNT registracijos Nr. DNS-87620, toliau – ir Prašymas, b. l. 40 – 41).

Klaipėdos I teritorinis skyrius laikotarpiu nuo 2023 m. lapkričio 27 d. iki 2023 m. gruodžio 27 d. atliko pareiškėjo pakartotinį darbingumo lygio vertinimą. NDNT vyr. specialistė X.Y. 2023 m. lapkričio 27 d. užpildė Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyną (pagal detalius metaduomenis dokumento sudarytojas – Agentūros Vilniaus V teritorinis skyrius; dokumento registracijos data ir numeris 2023 m. gruodžio 27 d.; pasirašė vyriausiosios specialistės X.Y. ir X.Y.), bendra balų suma – 23 balai (minėta, toliau – ir Klausimynas, b. l. 44 – 48).

Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio 27 d. sprendimu STS-8487 „Dėl darbingumo lygio“ (b. l. 54 – 55) nuspręsta pareiškėjui nustatyti 55 procentų darbingumo lygį dėl priežasties pagal Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašo (minėta, toliau – ir Tvarkos aprašas) 27.1 punktą „ligos arba būklės“ nuo 2023 m. spalio 27 d. iki 2025 m. lapkričio 26 d. Teritorinio skyriaus sprendimas priimtas 2023 m. gruodžio 27 d. Darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-5028 pagrindu (toliau – ir Aktas Nr. DL-5028, b. l. 49 – 52). Teritorinio skyriaus sprendime nurodyta, kad vertinant pareiškėjo darbingumo lygį, t. y., asmens bazinį darbingumą, ir asmens veiklos bei gebėjimų dalyvauti kriterijus, remiantis siuntime ir kituose medicininiuose dokumentuose pagal Tarptautinio ligų klasifikatoriaus – 10 Australijos modifikacijos (minėta, toliau – TLK-10-AM) nurodytomis diagnozėmis pagal kodus (*duomenys neskelbtini*) bei organizmo funkcijų sutrikimais, vadovaujantis Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašo (minėta, toliau – ir Kriterijų aprašas) I priedo 14.3 punktu nustatytas 55 procentų bazinis darbingumo lygis (dėl sunkiausio organizmo funkcijos sutrikimo bazinio darbingumo procentai dauginami iš koeficientų), o pagal 42.7.1 punktą nustatytas 100 procentų bazinis darbingumo lygis (didesnis nei 80 procentų, neturi įtakos baziniam darbingumo lygiui). Nurodyta, jog vadovaujantis Kriterijų aprašo 6 punkto nuostatomis nustatytas 55,00 procentų bazinis darbingumo lygis. Darbingumo lygio terminas nustatytas nuo 2023 m. spalio 27 d. iki 2025 m. lapkričio 26 d.

VSDFFV Vilniaus skyrius 2024 m. kovo 13 d. prašymu Nr. (9.1E) DV_S-19297) „Dėl X.Y. nustatyto darbingumo lygio“ (b. l. 56 – 57) kreipėsi į Agentūros direktorių, prašydamas peržiūrėti pareiškėjui nustatytą 55 procentų darbingumo lygį dėl ligų diagnozių (*duomenys neskelbtini*). VSDFFV Vilniaus skyriaus prašyme nurodyta, jog gydytojo neurochirurgo konsultacijose (2023 m. rugpjūčio 31 d. ir 2023 m. rugsėjo 22 d.) nenurodyta, kad pareiškėjo bent vienos galūnės raumenų jėga – 3 balai (taikant Kriterijų aprašo I priedo 14.3 punkto reikalavimus).

Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, išnagrinėjęs VSDFFV Vilniaus skyriaus 2024 m. kovo 13 d. prašymą, ginčijamą Sprendimu (b. l. 3 – 4) nusprendė pakeisti Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio 27 d. sprendimą STS-8487 „Dėl darbingumo lygio“ ir pareiškėjui nustatyti 80 procentų darbingumo lygį. Sprendimų kontrolės skyriaus sprendime dėl dalyvumo lygio atlikto pakartotinio vertinimo nurodyta, jog vertinant pareiškėjo bazinį darbingumo lygį 2023 m. periodu, dėl diagnozių pagal TLK-10-AM kodus (*duomenys neskelbtini*), taikytas Kriterijų aprašo I priedo I skyriaus 14.2 papunktis, kuris taikomas, kai asmeniui diagnozuojamos periferinės nervų sistemos, neuroraumeninės jungties ir raumenų ligos, kai nustatytas lengvas funkcinis sutrikimas: visos galūnės raumenų jėga – 4 balai, sutrikę jutimai, parestezijos, susilpnėję sausgyslių ir antkaulių refleksai ar plaštakos jėga – 2–3 balai, pėdos jėga – 0–2 balai, asmuo savarankiškas. Minėtas kriterijus buvo taikytas dėl tos priežasties, kad pareiškėjui diagnozuotos (*duomenys neskelbtini*); operuotas 2022 m. lapkričio mėn. dėl (*duomenys neskelbtini*), (*duomenys neskelbtini*); po operacijos taikytas reabilitacinis gydymas, po operacijos būklė kiek pagerėjo, tačiau išlieka liekamieji reiškiniai; (*duomenys neskelbtini*) kairėje, m quadriceps kiek atrofiškas, dėl to sumažėjusi šlaunies apimtis 5

cm., keturgalvio raumens jėga – 4 balai, blauzdos ekstenzija – 3 balai, skausmingi riboti juosmens judesiai. Sveikatos būklė patvirtinta 2023 m. rugpjūčio 31 d., 2023 m. rugsėjo 22 d. neurochirurgo konsultacijų duomenimis. Sprendime taip pat vertinant pareiškėjo bazinį darbingumo lygį 2023 m. periodu, dėl diagnozės pagal TLK-10-AM kodą I11.9 vadovautasi Kriterijų aprašo 1 priedo VI skyriaus 42.7.1 papunkčiu, kuris taikomas kai asmeniui diagnozuojama (*duomenys neskelbtini*) (mažos rizikos grupė: pirmo laipsnio arterinio kraujospūdžio padidėjimas ir < 2 nestiprūs rizikos veiksniai (išskyrus rezistenciją insulinui ir (ar) diabetą). Nurodytas kriterijus buvo taikytas dėl tos priežasties, kad pareiškėjui diagnozuota (*duomenys neskelbtini*); gydymas nėra taikomas. Sveikatos būklė patvirtinta 2023 m. lapkričio 21 d. siuntimo į Tarnybą duomenimis.

Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimas priimtas 2024 m. liepos 15 d. Darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-3305 (toliau – ir Aktas Nr. DL-3305, b. l. 60 – 64) pagrindu. Akte Nr. DL-3305 nurodyta, jog jis pildomas atliekant pakartotinį vertinimą, vertinimo pradžia – 2024 m. liepos 12 d., pabaiga - 2024 m. liepos 15 d. Pagrindine diagnoze nurodyta (*duomenys neskelbtini*). Taikytos gretutinės diagnozės: (*duomenys neskelbtini*). Akte Nr. DL-3305 integruotas Teritorinio skyriaus užpildytas Klausimynas.

Pareiškėjas nesutikimą su Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimu grindžia tuo, jog atliekant pakartotinį vertinimą nesiremta 2023 m. lapkričio 23 d. siuntime Nr. E027 ir kituose Tarnybos pateiktuose medicininiuose dokumentuose pagal TLK-10-AM nurodytomis diagnozėmis bei pareiškėjo gebėjimais dalyvauti veikloje, kurie su kiekvienu mėnesiu silpsta, o ne gerėja. Taip pat teigia, kad yra reikalinga pagalbinė priemonė vaikščiojimui (lazda arba ramentas).

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas (*pastaba*, nuo 2024 m. sausio 1 d. – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir NSIĮ), Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašas (minėta, toliau – ir Kriterijų aprašas) ir Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašas (minėta, toliau – ir Tvarkos aprašas), patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.).

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (minėta, įstaigos pavadinimas nuo 2024 m. sausio 1 d. – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) pagal kompetenciją dalyvauja formuojant ir įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos politiką dėl neįgalumo lygio, darbingumo lygio, profesinės reabilitacijos paslaugų poreikio, specialiųjų poreikių, specialiųjų poreikių lygio, darbo asistento pagalbos poreikio nustatymo, neįgaliojo aprūpintojo skyrimo (NSIĮ 16 straipsnio 2 dalies 5 punktas). Atsakovei teisės aktais suteikta teisė nustatyti darbingumo lygį, jo priežastis atsiradimo laiką, terminą (NSIĮ 18 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 2 punktas). Darbingumo lygis įvertinamas procentais ir yra nustatomas asmenims nuo 18 metų iki senatvės pensijos (NSIĮ 20 straipsnio 1, 7 dalys).

NSIĮ 2 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad darbingumo lygis – asmens pajėgumas įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją, įgyti naują profesinę kompetenciją arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens sveikatos būklę ir galimybes atlikti turimos kvalifikacijos darbus, įgyti naują kvalifikaciją ar dirbti darbus, nereikalaujančius profesinės kvalifikacijos po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės ir profesinės reabilitacijos bei specialiosios pagalbos priemonės (NSIĮ 20 straipsnio 4 dalis).

Vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 6 dalimi, darbingumo lygis nustatomas remiantis asmenį gydančių gydytojų, profesinės reabilitacijos ir kitų specialistų pateiktais dokumentais. Nustatant darbingumo lygį turi teisę dalyvauti asmuo, kurio darbingumo lygis vertinamas. Kriterijai ir tvarka, pagal kuriuos asmeniui nustatomas darbingumo lygis nustatyti Kriterijų ir Tvarkos aprašuose (NSIĮ 20 straipsnio 9 dalis).

Kriterijų aprašas apibrėžia kriterijus, kuriais vadovaujantis nustatomas darbingumo lygis, bei jų taikymą (Kriterijų aprašo 1 punktas). Asmens darbingumo lygis nustatomas vertinant Kriterijų

aprašo 3 punkte nurodytus šiuos kriterijus: medicininius, t. y. asmens bazinį darbingumą (Kriterijų aprašo 1 priedas); asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti (Kriterijų aprašo 2 priedas). Pagal minėtą aprašą medicininiai kriterijai, t. y. bazinis darbingumas, vertinamas atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę bei į visas jo darbingumą įtakančias ligas ar traumas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo funkcinius sutrikimus (Kriterijų aprašo 4 punktas). Bazinis darbingumas vertinamas procentais nuo 0 iki 100. Gauti bazinio darbingumo procentai negali būti mažesni už 0 ir didesni už 100 (Kriterijų aprašo 7 punktas). Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai vertinami balais nuo 0 iki 4, atsižvelgiant į asmens gebėjimą dalyvauti kasdieniame gyvenime, dirbti, panaudoti turimą profesinę kvalifikaciją ar įgyti naują bei būti savarankiškam. Asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti vertinami užpildžius Klausimyną. Gauti Klausimyno balai prilyginami koeficientams. Apskaičiuojant asmens darbingumo lygį, bazinio darbingumo procentai dauginami iš Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti koeficiento (Kriterijų aprašo 8–11 punktai).

Tvarkos aprašas reglamentuoja dokumentų, reikalingų darbingumo lygiui nustatyti, pateikimą, darbingumo lygio, termino, atsiradimo laiko, priežasties nustatymą, pakartotinį darbingumo lygio vertinimą (Tvarkos aprašo 1 punktas). Tvarkos aprašo 6.1 punktas apibrėžia, kad bazinis darbingumas – asmens darbingumo lygis, nustatytas vadovaujantis mediciniais kriterijais. Darbingumo lygis nustatomas 5 procentinių punktų intervalu (Tvarkos aprašo 11 punktas). Minėto Tvarkos aprašo 12.6 punkte nustatyta, jog darbingumo lygis nustatomas asmeniui nedalyvaujant, kai darbingumo lygis vertinamas pakartotinai. Šiame papunktyje nustatyta atveju Klausimynas pildomas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindinamas susisiekus elektroninių ryšių priemonėmis. Asmuo gali būti pakviestas atvykti į tarnybą dalyvauti pakartotinai vertinant jo darbingumo lygį, jei pildant Klausimyną elektroninių ryšių priemonėmis kyla abejonių dėl asmens ar jo atstovo teikiamos informacijos teisingumo. Tai, kad Klausimynas užpildytas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindintas elektroninių ryšių priemonėmis, pažymima Klausimyno pastabose. Šio papunkčio nuostatos netaikomos, jei asmuo ar jo atstovas išreiškia norą (raštu arba žodžiu) atvykti į Tarnybą dalyvauti pildant Klausimyną. Tvarkos aprašo 38¹ punkto 1 dalyje nurodyta, jog tuo atveju, kai Teritorinio skyriaus sprendimą skundžia asmuo, Tarnyba gali pakviesti asmenį dalyvauti pakartotinai vertinant jo darbingumo lygį; jei kviečiamas asmuo be pateisinamos priežasties neatvyksta į Tarnybą, Tarnyba gali priimti sprendimą nekeisti Teritorinio skyriaus priimto sprendimo. Aptariamo punkto 2 dalyje įtvirtinta, jog tuo atveju, kai Teritorinio skyriaus sprendimą skundžia pensiją ar išmoką mokanti institucija, Tarnyba pakviečia asmenį dalyvauti pakartotinai vertinant jo darbingumo lygį ir informuoja pensiją ar išmoką mokančią instituciją apie asmens pakartotinį darbingumo lygio vertinimą, pakartotinio vertinimo vietą ir laiką; jeigu kviečiamas asmuo neatvyksta į Tarnybą, sprendimas priimamas jam nedalyvaujant. Taigi nurodytos teisės normos tiesiogiai siejamos su asmeniu, kurio darbingumo lygis yra vertinamas, teise būti supažindintam su darbingumo lygio nustatymo tvarka, kriterijais, Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti pildant Klausimyną ir vertinant asmens darbingumo lygį, bei priimtu Tarnybos sprendimu (Tvarkos aprašo 43.3 punktas).

Apibendrinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog nurodytas teisinis reglamentavimas reiškia, jog darbingumo lygio vertinimas yra kompleksinis asmens sveikatos funkcinių sutrikimų ir psichosocialinių faktorių vertinimas, kurio tikslas – atsižvelgiant į diagnozuotų organizmo funkcinių sutrikimų laipsnį, ligos eigą ir taikomą gydymą nustatyti, kiek asmuo pajėgus įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją ar įgyti naują arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygio vertinimas atliekamas remiantis objektyviais duomenimis: asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotu siuntimu į Tarnybą, išrašais iš medicininių dokumentų, atliktų medicininių tyrimų išvadomis, gydytojų specialistų konsultacijų išvadomis, paciento kortelėje identifikuotais įrašais ir paties asmens pateikiama informacija.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra nurodęs, jog administraciniai teismai (šiuo atveju Komisija) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (šiuo atveju Komisija) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą Tarnyba (nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) atliko pagal realią pareiškėjo sveikatos būklę. Teismas (Komisija) yra kompetentinga patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, o konkrečiai Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašo ir kitos nuostatos, sprendžiant dėl pareiškėjo darbingumo lygio, o taip pat, ar priimant ginčijamą aktą buvo laikytasi

procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (minėta, toliau – ir LVAT) 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas taip pat yra nurodęs, kad Tarnyba (šuo atveju Agentūra), pakartotinai nagrinėdama klausimą, priskirtą šios institucijos kompetencijai, nors ir pagal asmens skundą, privalo ne tik tikrinti Tarnybos teritorinio skyriaus sprendimo pagrįstumą, bet kartu ir spręsti klausimą dėl pakartotinio darbingumo lygio vertinimo, kaip yra išakmiai nustatyta jos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Tvarkos aprašas nustato Tarnybos (Agentūros) kompetenciją pagal asmens skundą atlikti pakartotinį darbingumo lygio vertinimą bei įtvirtina konkrečias Tarnybos (Agentūros) funkcijas. Taigi Tarnyba (Agentūra) ne tik tikrina Teritorinio skyriaus sprendimo pagrįstumą, bet kartu ir pakartotinai nagrinėja šios institucijos kompetencijai priskirtą klausimą – dėl pakartotinio darbingumo lygio vertinimo (pvz., LVAT 2018 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje eA-778-525/2017).

Minėta, jog dėl pakartotinio pareiškėjo darbingumo lygio vertinimo į Agentūros direktorių 2024 m. kovo 13 d. prašymu Nr. (9.1E) DV_S-19297) „Dėl X.Y. nustatyto darbingumo lygio“ (b. l. 56 – 57) kreipėsi VSDFV Vilniaus skyrius. Duomenų (įrodymų), jog Agentūra kvietė pareiškėją dalyvauti pakartotinai vertinant jo darbingumo lygį ir informavo pensiją ar išmoką mokančią instituciją (šiuo atveju VSDFV Vilniaus skyrių) apie pareiškėjo pakartotinį darbingumo lygio vertinimą, pakartotinio vertinimo vietą ir laiką, šioje administracinėje byloje nėra (atsakovė tokių duomenų į bylą nepateikė). Priešingai, pati atsakovė atsiliepime nurodo, jog šiuo atveju nėra nustatyta aplinkybių, dėl kurių pareiškėjo darbingumo lygio pakartotinio vertinimo metu pareiškėjo dalyvavimas būtų buvęs būtinas. Komisija su nurodytu atsakovės argumentu nesutinka, nes Tvarkos aprašo 38¹ punkto 2 dalyje yra aiškiai įtvirtinta Tarnybos (Agentūros) pareiga pakviesti pareiškėją dalyvauti pakartotinai vertinant jo darbingumo lygį ir informuoti pensiją ar išmoką mokančią instituciją apie asmens pakartotinį darbingumo lygio vertinimą, pakartotinio vertinimo vietą ir laiką, kai Teritorinio skyriaus sprendimą skundžia pensiją ar išmoką mokanti institucija. Įvertinus anksčiau nurodytus byloje esančius duomenis, atsakovės atsiliepimą, spręstina, kad atsakovė nesilaikė NSIĮ 20 straipsnio 6 dalies reikalavimų bei Tvarkos aprašo 38¹ punkto 2 reikalavimų, todėl buvo pažeista pareiškėjo teisė žinoti apie jo atžvilgiu atliekamą administracinę procedūrą bei teisė dalyvauti pakartotinai nustatant jo darbingumo lygį.

Vertinant anksčiau nurodytus byloje esančius duomenis, atsakovės atsiliepimą taip pat nustatyta, kad atsakovė nesilaikė Tvarkos aprašo 12.6 punkte nustatytos pareigos atlikti visapusišką ir objektyvų aplinkybių ištyrimą vertinant pareiškėjo darbingumo lygį. Kaip matyti iš Tarnybos Sprendimų kontrolės 2024 m. liepos 15 d. darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-3305 21 punkto duomenų, sveikatos būklė ir organizmo funkcijų sutrikimas vertintas iš medicininių duomenų ir Klausimyno duomenų. Pagal 24 punktą pareiškėjo darbingumo lygis buvo vertinamas tik pagal: 24.1 – Siuntimo į Tarnybą duomenis; 24.4 – Specialistų, konsultantų išvadas. Šioje byloje skundžiamo Sprendimo eilutėje „Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas“ nurodyta, kad 2023 m. lapkričio 27 d. rotacijos būdu Vilniaus V teritoriniame skyriuje bendraujant su pareiškėju buvo užpildytas Klausimynas. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Klausimyno pastabose nėra pažymėta, jog Klausimynas užpildytas ir su jo rezultatais pareiškėjas supažindintas elektroninių ryšių priemonėmis. Šie bylos duomenys suponuoja išvadą, jog Tarnybos teritorinio skyriaus užpildytas Klausimynas buvo formaliai perrašytas ginčijamame Sprendime, tačiau nevertintas priimant jį bei su perrašyto Klausimyno duomenimis pareiškėjas supažindintas nebuvo. Šios aplinkybės pagrindžia tai, jog atliekant pakartotinį pareiškėjo vertinimą Klausimynas iš naujo pildytas nebuvo, asmeniui nebuvo suteikta teisė teikti paaiškinimus dėl sveikatos būklės, turinčios tiesioginę įtaką jo darbingumui. Pažymima ir tai, jog pagal Kriterijų aprašo 11 punktą Klausimyno rezultatai yra reikšmingi pakartotinai apskaičiuojant darbingumo lygį, t. y. bazinio darbingumo procentai dauginami iš Klausimyne surinktų balų, kurie prilyginami koeficientams.

Nors atsakovė atsiliepime teigia, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyriuje, atliekant Teritorinio skyriaus priimto sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimą, Klausimynas pakartotinai pildytas nebuvo, kadangi įvertinus mediciniais dokumentais patvirtintus asmens funkcinis sutrikimus, nekilo abejonių dėl Teritorinio skyriaus užpildyto klausimyno pagrįstumo,

tačiau Komisija pažymi, kad išimčių Tvarkos aprašo 12.6 punktas, jog atsakovei turint pakankamai mediciniais dokumentais patvirtintų duomenų dėl asmens sveikatos funkcinių sutrikimų, galėtų būti Klausimynas nepildomas, nenumato. Priešingai, atsakovei yra pareiga nustatant darbingumo lygį, be kitų nustatytų kriterijų, vertinti ir pildyti Klausimyną visais pakartotinio darbingumo vertinimo atvejais ir su jo rezultatais supažindinti asmenį, kurio darbingumo lygis vertinamas. Nors minėtas Tvarkos aprašo punktas nenustato pareigos asmeniui, kai jo darbingumo lygis vertinamas pakartotinai, dalyvauti Klausimyno pildyme, tačiau su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas privalo būti supažindinamas, arba asmuo gali būti pakviestas atvykti į Tarnybą ir dalyvauti, jei pildant Klausimyną elektroninių ryšių priemonėmis kyla abejonių dėl asmens ar jo atstovo teikiamos informacijos teisingumo. Šioje administracinėje byloje nėra duomenų apie tai, jog pareiškėjas būtų pakartotinai įvertintas Agentūros Klausimyno pagrindu (pvz. nuotoliniu elektroninio ryšio priemonėmis ar atvykus į įstaigą). Šią aplinkybę, kaip minėta, patvirtina ir pati atsakovė ginčijamame Sprendime, atsiliepiame. Šių aplinkybių visuma leidžia Komisijai daryti išvadą, jog atsakovė nesilaikydama Kriterijų ir Tvarkos aprašuose nustatytos procedūros pakartotinio pareiškėjo darbingumo lygio vertinimo metu negalėjo priimti teisėto ir pagrįsto 2024 m. liepos 15 d. sprendimo.

VAĮ 10 straipsnio 5 dalis numato, jog administracinis sprendimas turi būti motyvuotas bei pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis ar kitomis administraciniam sprendimui įtakos turėjusiomis aplinkybėmis (5 ir 6 papunkčiai). Šios normos sietinos su viešojo administravimo subjekto veiklai keliamu įstatymo viršenybės principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektų veikla atitiktų VAĮ išdėstytus teisinius pagrindus, o administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais (VAĮ 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas). Be to, atsakovė kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas įtvirtintas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (žr., pvz., Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies nuostatą, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms) bei tarptautiniuose dokumentuose. Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, privalo dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai, išaiškinti visas klausimui spręsti reikšmingas aplinkybes, išklausti asmenis, kurių atžvilgiu yra priimami administraciniai sprendimai (žr., pvz., LVAT 2019 m. rugsėjo 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-5184-575/2019), taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (žr., pvz., LVAT 2012 m. spalio 4 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012, 2013 m. kovo 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-708/2013, 2014 m. balandžio 22d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-816/2014 ir kt.).

Atsižvelgiant į išdėstytą, sprendžiama, jog skundžiamas Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. liepos 15 d. sprendimas neatitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintų administraciniams sprendimams keliamų reikalavimų, ypač turėjusių užtikrinti visapusišką skundo pagrindą sudariusių aplinkybių ištyrimą ir vertinimą. Sprendimas priimtas pažeidžiant VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintą įstatymo viršenybės principą, gero viešojo administravimo principą, Kriterijų aprašo 3 punktą bei Tvarkos aprašo 12.6, 38¹ punkto 2 dalies, 43.3 ir 43.4 punktus. Nagrinėjamoje byloje nustatyti esminiai Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. liepos 15 d. sprendimo priėmimo procedūros pažeidimai, turintys įtakos jo pagrįstumui ir teisėtumui, todėl laikytina, kad yra pagrindas pripažinti minėtą Sprendimą neteisėtu ir jį panaikinti.

Kadangi nustatyti esminiai pareiškėjo darbingumo lygio vertinimo pažeidimai, Komisija nepasisakys, ar pagrįstai atsakovė taikė Kriterijų aprašo nuostatas ir tinkamai nustatė darbingumo lygį dėl pagrindinės ir gretutinių diagnozių.

Išvestiniu skundo reikalavimu pareiškėjas prašo palikti galioti Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio 27 d. sprendimą STS-8487 „Dėl darbingumo lygio“.

Minėta, jog pareiškėjo darbingumo lygio pakartotinis vertinimas, kuris buvo užbaigtas ginčijamu Sprendimu, buvo atliekamas atsižvelgiant į VSDFV Vilniaus skyriaus 2024 m. kovo 13 d. prašymą.

Tvarkos aprašo 35.3 papunktyje nurodyta, jog Tarnyba atlieka pakartotinį darbingumo vertinimą asmeniui ir/ar pensiją arba išmoką mokančiai institucijai nesutinkant su Teritorinio skyriaus priimtu sprendimu.

Atkreiptinas dėmesys, kad Komisija nėra viešojo administravimo institucija ir neatlieka viešojo administravimo atitinkamoje srityje. Teismų praktikoje yra konstatuota, jog administracinis teismas (šiuo atveju Komisija), nagrinėdamas skundus dėl individualių administracinių aktų teisėtumo, vykdo viešojo administravimo subjektų kontrolę t. y. teismas (Komisija) kontrolės modelio bylose vykdo objektyvios teisinės tvarkos apsaugos funkcijas. Materialinės teisės normas taiko ne teismas (Komisija), o viešojo administravimo subjektas, kuris sprendžia klausimą dėl administracinio sprendimo priėmimo, o administracinis teismas (Komisija) tik sprendžia klausimą, ar viešojo administravimo subjektas teisingai taikė materialinės teisės normas (pvz., Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2013 m. gruodžio 10 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A602-1902/2013).

Remiantis Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalimi Komisijai, iš esmės išnagrinėjusiai skundą, yra suteikta teisė priimti vieną iš šių sprendimų: atmesti skundą (prašymą) kaip nepagrįstą; panaikinti skundžiamą individualų administracinį aktą ar jo dalį; panaikinti skundžiamą individualų administracinį aktą ar jo dalį ir įpareigoti viešojo administravimo subjektą per administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą; įpareigoti viešojo administravimo subjektą pašalinti padarytą pažeidimą ar įvykdyti kitą administracinių ginčų komisijos nurodymą.

Komisija pažymi, kad nagrinėjamo ginčo dalykas – Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. liepos 15 d. sprendimo Nr. SS-1652, kuriuo užbaigta pareiškėjo darbingumo lygio pakartotinio vertinimo procedūra pagal VSDFV Vilniaus skyriaus 2024 m. kovo 13 d. prašymą, teisėtumas. Šiuo atveju ginčijamas Sprendimas naikintinas dėl procedūrinių pažeidimų, ir kaip minėta aukščiau Komisija nepasisako, ar pagrįstai atsakovė Sprendime taikė kitas, nei Teritorinio skyriaus sprendime buvo taikytos, Kriterijų aprašo nuostatas ar tinkamai nustatė darbingumo lygį dėl pagrindinės ir gretutinių diagnozių. Komisija nagrinėjamo ginčo atveju nevertina Tarnybos Klaipėdos I teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio 27 d. sprendimo STS-8487 teisėtumo. Taigi, šioje dalyje pareiškėjo patikslintas skundas atmetamas kaip nepagrįstas, nes kaip minėta, būtent atsakovei (Agentūrai) teisės aktais yra nustatyta pareiga atlikti pakartotinį darbingumo vertinimą pensiją arba išmoką mokančiai institucijai nesutinkant su Teritorinio skyriaus priimtu sprendimu (NSIĮ 18 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 2 punktas, Tvarkos aprašo 35.3 papunktis).

Komisija, nekartodama aukščiau nurodytų administracinės procedūros, nagrinėjant VSDFV Vilniaus skyriaus prašymą, trūkumų, sprendžia, jog pareiškėjo pakartotinis darbingumo vertinimas buvo atliktas netinkamai. Nustačius, kad skundžiamu Sprendimu įformintas pareiškėjo darbingumo lygio vertinimas buvo atliktas ir Sprendimas priimtas nesilaikant pagrindinių procedūrų ir taisyklių, turėjusių užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimų pagrįstumą, yra pagrindas pareiškėjo patikslintą skundą tenkinti iš dalies, panaikinti Sprendimą ir įpareigoti atsakovę teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl pareiškėjo darbingumo lygio.

Atsakovė atsiliepimu prašo užtikrinti visų prie bylos pridėtų dokumentų neviešinimą. Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša. Pagal įstatymo analogiją vadovaujamosi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Komisija, įvertinusi tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialių kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą

konfidencialumą, tenkina atsakovės prašymą ir visą nagrinėjamos bylos medžiagą pripažįsta nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjo X.Y. patikslintą skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. liepos 15 d. sprendimą Nr. SS-1652 „Dėl X.Y. dalyvumo lygio“.

Įpareigoti atsakovę Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl pareiškėjo X.Y. darbingumo lygio.

Kitoje dalyje pareiškėjo X.Y. patikslintą skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Inga Drąsutavičienė

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Laura Bernikienė